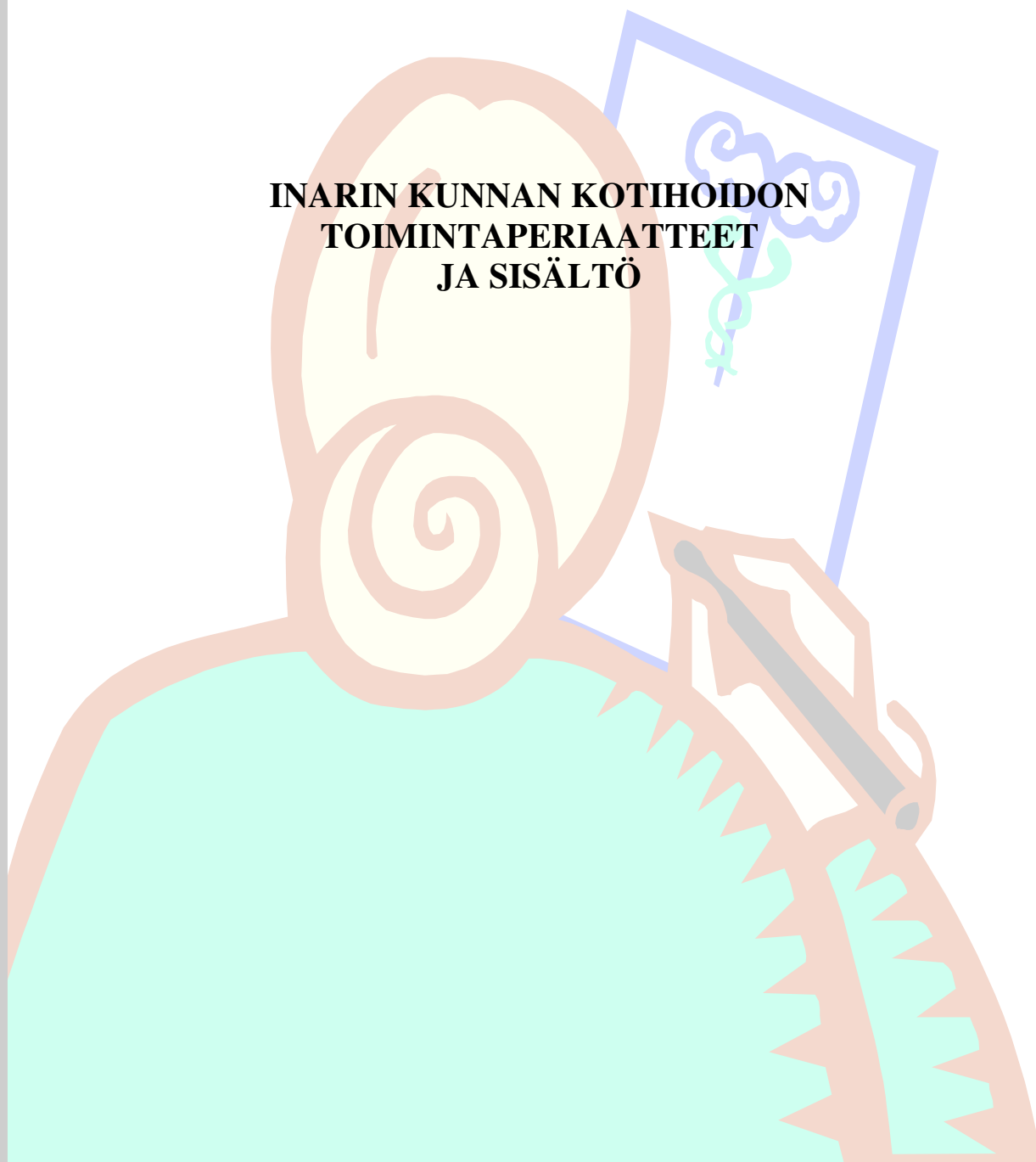

INARIN KUNTA
Sosiaali- ja terveysosasto
KOTIHOITO

INARIN KUNNAN KOTIHOIDON
TOIMINTAPERIAATTEET
JA SISÄLTÖ

7.6.2010
päivitetty 14.12.2010

1	Kotihoidon toimintaperiaatteet	3
2	Säännöllinen kotihoito	4
3	Säännöllinen tilapäinen kotihoito.....	4
4	Tilapäinen kotihoito	5
5	Tukipalvelut	5
6	Kotihoidon sisältö	8
7	Maksut.....	9
8	Kotihoidon onnistumisen edellytykset.....	9
9	Työsuojelulliset vaatimukset kotona hoitamiselle	10

Inarin kunnassa lähtökohtana on, että asukkaat saavat asua mahdollisimman pitkään kotona. Tämän tavoitteen toteutumiseksi kotihoito järjestää mahdollisuuksien mukaan kotihoidon palvelut. Palveluiden järjestämisessä huomioidaan asukkaan asuinpaikka ja asumisolosuhteet.

Kotihoidon palvelukokonaisuuden muodostavat kotipalvelu, kotisairaanhoito sekä kotihoidon tukipalvelut. Kotihoito voi olla joko säännöllistä, tilapäistä tai säännöllisen tilapäistä.

Ivalossa kotipalvelua on mahdollista saada kaikkina viikonpäivinä. Inarin kirkonkylässä, Nellimissä ja Sevettijärvellä sekä muualla kunnassa haja-asutusalueella kotipalvelu toimii arkisin virka-aikana. Kotisairaanhoitoa järjestetään arkisin virka-aikana. Tukipalveluita tuotetaan pääsääntöisesti arkisin virka-aikana. Turvapuuhelinpalvelu on kuitenkin voimassa kuukauden jokaisena päivänä, lisäksi ateriapalveluita voi Ivalon alueella saada myös viikonloppuisin.

Kotihoidon palveluiden tarkoituksena on tukea asiakkaan toimintakykyä ja elämänhallintaa siten, että hän voi asua turvallisesti kotona. Tästä syystä palvelutarpeen arvioinnissa selvitetään asiakkaan asuinolosuhteet ja sosiaalinen verkosto. Kotihoidon tarve arvioidaan yksilöllisesti yhdessä asiakkaan kanssa.

Näiden toimintaperiaatteiden tavoitteena on selkiyttää palveluiden kohdentamista henkilöille, jotka alentuneen toimintakykynsä vuoksi tarvitsevat eniten tukea kotona selviytymisessä.

1 Kotihoidon toimintaperiaatteet

- Kotihoidon toiminta perustuu voimassa olevaan lainsäädäntöön.
- Kotihoidon tavoitteena on antaa hyvää, turvallista ja asiakkaan tarpeenmukaista hoivaa ja hoitoa kotihoidon kriteerit täyttävälle asiakkaalle.
- Palvelutarpeen arviointi tehdään seitsemän (7) työpäivän kuluessa yhteydenotosta ja kiireellisissä tapauksissa viipymättä. Jokaisen asiakkaan kohdalla kartoitetaan ja arvioidaan tarkoituksenmukaisin hoito- ja hoivajärjestely.
- Kotihoidon palveluissa noudatetaan yhdenvertaisuuden periaatetta suhteessa kunnan antamiin resursseihin.
- Hoidon toteutuksessa käytetään kuntouttavaa työtettä, jonka pohjalta tuetaan, ylläpidetään ja opastetaan asiakasta selviytymään mahdollisimman omatoimisesti päivän askareista ja hoitotoimenpiteistä.
- Säännöllistä kotihoitoa tarvitsevan asiakkaan kanssa laaditaan yhteistyössä yksilöllinen hoito- ja palvelusuunnitelma, tarvittaessa mukana voivat olla myös omaiset.
- Tiedot asiakaskäynneistä kirjataan Pegasos- terveystietojärjestelmään.
- Uusien asiakkaiden hoidon aloitus tapahtuu arkisin virka-aikana.
- Kotihoidon palveluita annetaan pääsääntöisesti virka-aikana. Iltaisin ja viikonloppuna työtehtävät rajataan minimiin (välttämätön hoitotyö).

- Yöpartio toimii klo 21.00 – 07.00 Ivalon keskustassa.
  - Yökäynneistä sovitaan yksilöllisesti hoito- ja palvelusuunnitelmassa. Terveyskeskuksesta tai sairaalasta kotiutuvalla voidaan suunnitella tilapäisesti yöhoito kotona selviytymisen varmistamiseksi.
- Yöpartiolla tulee olla asiakkaan kotiavain.
- Yöpartiokäynnit sisältyvät säännöllisinä kuukausimaksuun, tilapäisistä palveluista peritään kertamaksu.
- Henkilökunta toimii vuorotyössä ja siksi hoitajat vaihtuvat.
- Läheisten ja omaisten toivotaan ilmoittavan etukäteen kotihoidon henkilöstölle, jos he ovat asiakkaan luona ja huolehtivat hänestä. Tällöin välttyään tarpeettomilta käynneiltä. Hoidon onnistumisen kannalta on toivottavaa, että henkilöstön ja omaisten välillä on riittävästi yhteistyötä.
- Asiakasta ohjataan käyttämään myös yksityisiä palveluita täydentämään kunnan kotihoidon antamia palveluita.

2 Säännöllinen kotihoito

Säännöllisellä kotihoidolla tarkoitetaan vähintään kerran viikossa kotona annettavaa palvelua. Säännöllinen kotihoito perustuu yhdessä asiakkaan kanssa tehtyyn palvelu- ja hoitosuunnitelmaan.

Säännölliseen kotihoitoon otetaan asiakas

- jonka toimintakyky on selkeästi alentunut. Asiakas tarvitsee apua päivittäisissä perustoiminnoissa, joita ovat ruokailu, peseytyminen, wc-käynnit, pukeutuminen ja muu perushoito sekä lääkehoidon toteutus.
- joka tarvitsee sairauksiensa tai alentuneen toimintakykynsä vuoksi sairaanhoitoa eikä hän kykene käyttämään kodin ulkopuolisia terveyspalveluita.
- joka on omaisensa hoidossa ja omaiset tarvitsevat oman jaksamisensa ja hoitotyönsä tueksi kotihoitoa.
- joka on ollut sairaalahoidossa ja jonka kotona selviytymisen edellytykset on kartoitettu hoitoneuvottelussa ennen kotiutusta.
- jolla on turvattomuuden tunnetta ja pelkoa.
- joka on saattohoidossa kotona.

3 Säännöllisen tilapäinen kotihoito

Säännöllisen tilapäistä kotihoitoa tuotetaan silloin, kun asiakkaan palveluntarpeen arvioidaan kestävänsä yli kolme (3) kuukautta ja kun hän tarvitsee palveluita vähemmän kuin kerran viikossa. Tällaisia ovat esim. harvakseltaan tapahtuvat voinnin kontrollikäynnit, hoidot ja erilaiset tutkimukset.

4 Tilapäinen kotihoito

Kotihoito on tilapäistä, kun palveluntarpeen arvioidaan kestävän vähemmän kuin kolme (3) kuukautta.

Tilapäisellä kotihoidolla tarkoitetaan harvemmin kuin kerran viikossa tapahtuvaa palvelua/hoittoa. Tilapäinen kotihoito on tarkoitettu äkillisiin ns. kriisitilanteisiin perheen sekä yksittäisten asiakkaiden tueksi.

Kotihoito tekee tilapäiskäynnin esim. seuraavissa tapauksissa:

- Sairaalasta kotiutumisen yhteydessä on tilapäisen hoidon tarve
- Sairaanhoidollinen tilapäiskäynti esim. kotona tehtävät hoidot ja toimenpiteet tai lääkehoito
- Omaisen, joka yleensä huolehtii asiakkaasta, ollessa tilapäisesti estynyt suorittamaan hoitoa tai hoivaa
- Tilapäinen perhetyö
- Yksittäiset pienet kotihoitotyöt tai tarkistuskäynnit

5 Tukipalvelut

Asiointipalvelu

Asiointipalvelua voidaan järjestää sellaisille asiakkaille, jotka eivät itse kykene asioimaan kodin ulkopuolella ja asiointiin ei voi käyttää läheisiä tai omaisia.

Ateriapalvelu

Aterioita kuljetetaan koteihin päivittäin Ivalon alueella Ruokapalvelu liikelaitoksesta ja haja-asutusalueilla mahdollisuuksien mukaan kouluilta. Ivalossa aterioimassa voi käydä myös Männikön palvelukodilla ja avopalvelukeskus Koivikossa. Lisäksi Nellimissä, Severtijärvellä ja Inarin k:llä päiväpalvelupäivinä voi ruokailla. Asiakas maksaa ruoasta Ruokapalvelu liikelaitoksen määrittelemän hinnan.

Siivouspalvelu

Siivouspalvelu sisältyy säännölliseen kotihoitoon tarpeen mukaan. Mikäli asiakas ei tarvitse muita kotihoidon palveluita kuin siivouspalvelua, se voidaan myöntää tarveharkinnan perusteella Ivalon ulkopuolella asuville. Ivalossa asuvia siivouspalvelun tarvitsijoita kehoitetaan käyttämään yksityisiä palveluntuottajia.

Suursiivoukset asiakas hankkii joko omaisilta tai muilta palvelujen tuottajilta. Ikkunanpesu tehdään yksinäisille ikäihmisille mahdollisuuksien mukaan kerran vuodessa jos heillä ei ole mahdollisuutta hankkia palvelua muualta.

Inarin kunnassa on käytössä siivouksen palveluseteli. Siivouksen palveluseteli myönnetään tarvearvioinnin ja tiettyjen kriteerien perusteella henkilölle, joka sairauden, vamman tai toimintakyvyn heikentymisen vuoksi ei itse kykene huolehtimaan siivouksesta, mutta ei tarvitse muuta henkilökohtaista huolenpitoa. Tarvearvioinnin tekee palveluohjaaja.

Pyykkipalvelu

Mikäli kotona ei ole mahdollisuutta pyykin pesuun, on asiakkaalla mahdollisuus saada pyykkipalvelua Ivalossa, Inarin kirkonkylällä, Sevettijärvellä ja Nellimissä.

Saunapalvelu

Saunapalvelua on mahdollista saada Ivalossa avopalvelukeskus Koivikossa.

Kuljetuspalvelu

Sosiaalihuoltolain mukainen kuljetuspalvelu järjestetään kotipalvelun tukipalveluna. Kuljetuspalvelu on määrärahasidonnaista ja harkinnanvaraista.

Arvioitaessa asiakkaan kuljetuspalvelujen tarvetta selvitetään hakijan kyky ja mahdollisuudet käyttää joukkoliikennevälineitä. Kuljetuspalvelussa ensisijaisesti asiointikuljetuksiin käytetään reittitakseja ja Ivalossa kotipalveluautoa. Jos kuljetuspalvelua ei voida toteuttaa yllä mainitulla tavalla, se järjestetään yksilökuljetuksena. Tällöin on käytettävä asiakasta lähinnä olevaa taksiryttäjää.

Kuljetuspalvelun järjestämisessä ensisijaisia ovat ne ikäihmiset, jotka eivät asu palvelujen lähellä (palveluihin matkaa 2 km tai enemmän) ja joiden kohdalla kuljetuspalvelun avulla voidaan vähentää muiden palvelujen tarvetta.

Kuljetuspalvelua myönnetään enintään kerran viikossa (edestakainen matka). Hakijalta peritään linja-autotaksan mukainen omavastuuosuus / yhdensuuntainen matka. Kuljetuspalvelua myönnetään joko määräaikaisesti tai toistaiseksi. Toistaiseksi voimassa olevat kuljetuspäätökset tarkistetaan olosuhteiden muuttuessa tai vähintään kahden vuoden välein. Asiakkaan mukana maksutta voi kulkea yksi henkilö saattajana/ avustajana, joka ei ole kuljetuspalvelun tuen saaja. Saattajan tarpeellisuus tulee olla kirjattuna palvelupäätökseen.

Kuljetuspalvelua voi käyttää asiakkaan kotikunnan alueella tehtäviin matkoihin tai vaihtoehtoisesti asiakasta lähinnä olevaan kuntakeskukseen. Jos samassa taloudessa on auto käytettävissä, kuljetuspalvelua ei myönnetä.

Kuljetuspalvelua ei voi käyttää sairausvakuutuslain nojalla korvattaviin matkoihin, joita ovat sairauden ja terveydenhoitoon tai kuntoutukseen liittyvät matkat. Ne korvataan muun lainsäädännön (esim. Kela, vakuutusyhtiö) mukaisesti.

Kuljetuspalvelua voidaan myöntää, mikäli hakija:

- on 75-vuotta täyttänyt
- on pienituloisen; bruttotulot enintään 1100 euroa/kk.
- ei kykene käyttämään huonon liikkumiskyvyn, vamman tai sairauden aiheuttaman toimintarajoitteen vuoksi yleisiä kulkuvälineitä. (lääkärintodistus tulee toimittaa vain pyydettyäessä)
- tarvitsee kuljetuspalvelua vähintään vuoden ajan

- ei ole laitoshoidossa tai palveluasumisessa
- on sotainvalidi, jolla on vähintään 20 % haitta-aste (tällöin palvelu myönnetään ilman eläketuloon perustuvaa tarveharkintaa)
- hakija ei saa kulkemiseen tukea muiden säädösten nojalla.

Sivukylien reittitakseihin voidaan tehdä myönteinen kuljetuspalvelupäätös ilman tulo- ja ikärajoja edellyttäen, että kysymyksessä on eläkeläinen ja muut kriteerit täyttyvät.

Turvapuhelinpalvelu

Turvapuhelinpalvelun tavoitteena on vastata asiakkaan yllättävään avuntarpeeseen ja se myönnetään asiakkaalle tarvearvioinnin perusteella. Turvapuhelinpalvelun tärkeimpänä myöntämisperusteena on kotona asumisen tukeminen. Turvapuhelinpalvelu myönnetään asiakkaille, joilla on toimintakykyä alentava sairaus tai vamma ja/tai heillä on turvattomuutta ja/tai kaatumisriski.

Päiväpalvelu

Päiväpalvelutoiminnan tarkoituksena on tukea kotona asuvia ikäihmisiä, joilla sosiaalinen kanssakäyminen on muutoin vähäistä. Päiväpalvelu on viriketoimintaa ja sitä tuotetaan Nellimissä, Inarin k.k:lla sekä Sevettijärvellä. Kunta tukee päiväpalvelun käyttäjiä matkakustannuksissa.

6 Kotihoidon sisältö

- **Sairaanhoito ja hoiva**

Tuetaan asiakkaan psyykkisten, fyysisten, emotionaalisten ja sosiaalisten voimavarojen löytymistä, käyttöönottamista ja ylläpitämistä. Kannustetaan sosiaalisiin kontakteihin ja avustetaan niiden löytymisessä.

Kotisairaanhoidon tehtäviin kuuluu

- lääkehuoltoon liittyvät tehtävät
- pitkäaikaissairauksien hoito, seuranta, ohjaus, opetus ja neuvonta
- näytteiden otto
- sairaanhoidolliset toimenpiteet
- etuisuusneuvonta sekä palvelu- ja hoitoonohjaus.

- **Kodinhoito**

- Kotihoidon tehtäviin kuuluu kodin päivittäinen siisteyden ylläpito: Tiskit tiskataan, ruokailu- ja keittiön työtasot siistitään ja roskat viedään ulos tarvittaessa.
- Vaate- ja vuodehuollosta sekä muista kotona asumisen tukemiseen liittyvistä tehtävistä ja toiminnoista tehdään yksilöllinen ja asiakkaan tarpeeseen perustuva suunnitelma.
- Puiden kantaminen ja puilla lämmittäminen tehdään, jos se on ainoa lämmitysvaihtoehto. Asiakkaan omaiset huolehtivat valmiiksi pilkotuista puista.

- **Ravitsemuksesta huolehtiminen**

Kotihoidon henkilöstö huolehtii asiakkaan riittävästä nesteen saannista sekä ravitsemukseen liittyvän ohjauksen ja neuvonnan antamisesta.

- pääsääntöisesti asiakas käyttää ateriapalvelua. Tarvittaessa hänelle sulatetaan ja lämmitetään valmiita aineksia tai omaisten valmistama ruoka.

- **Henkilökohtaisesta hygieniasta huolehtiminen**
  - Avustetaan saunotuksessa sekä suihkutuksessa.
- **Ulkoilussa avustaminen ja saattoapu**
  - Ulkoilu järjestetään työtilanteen mukaisesti tasapuolisuus huomioiden.
  - Saattoapu järjestetään pääsääntöisesti omaisten tai lähipiirin turvin.
  - Kotihoito hoitaa saaton lääkärinvastaanotolle, mikäli se on asiakkaan jatkohoidon kannalta välttämätöntä ja työtilanne sen sallii.
- **Asiointi**
  - Kauppa-asioinnin hoitaa asiakas, omaiset tai kotihoidon asiointipalvelu.
  - Pankkiasioinnit hoitaa ensisijaisesti asiakas itse, hänen uskottu henkilönsä tai edunvalvojansa. Kotihoito hoitaa asiointin poikkeustapauksissa, laskut ohjataan suoraveloitukseen tai käytetään maksupalvelua.
  - Posti haetaan postilaatikosta.
  - Lumenluontia tehdään siltä osin, kuin on välttämätöntä liikkumisen turvaamiseksi.

7 Maksut

- Kotihoidon palvelut ovat maksullisia.
  - Säännöllisen kotihoidon kuukausimaksut määräytyvät hoito- ja palvelusuunnitelman sekä palvelunkäyttäjän maksukykyyn ja perheen koon mukaan.
  - Säännöllisen tilapäisestä sekä tilapäisestä kotipalvelun kotikäynnistä peritään kiinteä käyntimaksu sosiaali- ja terveyslautakunnan hyväksymän hinnaston mukaan. Tilapäisestä kotisairaanhoidon kotikäynnistä maksu määräytyy asiakasmaksuasetuksen mukaan.
  - Tukipalveluista peritään kiinteä maksu sosiaali- ja terveyslautakunnan hyväksymän hinnaston mukaan. Tukipalveluihin kuuluu ateriapalvelu, ateriakuljetuspalvelu, asiointipalvelu, siivouspalvelu, pyykkipalvelu, saunapalvelu, turvapuhelinpalvelu, kuljetuspalvelu sekä päiväpalvelu.

8 Kotihoidon onnistumisen edellytykset

- Asiakas, omaiset ja henkilökunta noudattavat yhdessä laadittua hoito- ja palvelusuunnitelmaa. Hoito- ja palvelusuunnitelmassa laaditaan ohjeet hoidon ja hoivan toteuttamiseksi sekä tavoitteet ja keinot niiden saavuttamiseksi.
- Asiakkaan koti vastaa hänen hoidon tarpeitaan ja tukee kotona selviytymistä.
- Asiakkaan sairaudet voidaan hoitaa kotona.

- Asiakkaalla on hoidon kannalta olennaiset apuvälineet ja hänen vointinsa sallii kotona hoitamisen.
  - Apuvälinetarve kartoitetaan ja asiakkaalle järjestetään hoidon kannalta olennaiset apuvälineet sekä käyttäjille opetetaan niiden käyttö.
- Asiakas on hoitomyönteinen.
  - Asiakkaan tahdon vastaisesti ei yleensä voida kotihoitoa toteuttaa.
    - Mikäli asiakas ei ole hoitomyönteinen (esim. ei ole toistuvasti kotona sovittuna aikana) asiakkaan kanssa pidetään hoitoneuvottelu. Jos neuvottelu ei tuota tulosta, jatkohoidosta päätetään yhdessä lääkärin tai alueen terveydenhoitajan kanssa.
- Kotihoito ei ole mahdollista, jos
  - voinnin seurantaan tai sairauden hoitoon tarvitaan välineitä tai laitteita, jotka ovat saatavissa vain sairaala/laitosolosuhteissa
  - asiakas on kahden autettava
  - asiakkaan hoito vaatii jatkuvaa, ympärivuorokautista hoitoa

9 Työsuojelulliset vaatimukset kotona hoitamiselle

- Voimakkaasti päihteiden vaikutuksen alaisena olevan asiakkaan yleistila tarkistetaan ja suunnitellut hoitotoimenpiteet toteutetaan asiakkaan selvittyä.
- Mikäli asiakkaan oletetaan olevan aggressiivinen, hänen kotiin mentäessä tulee olla kaksi työntekijää.
- Asiakkaan ei tule tupakoida hoitajan läsnä ollessa.
- Apuvälineiden käytöllä taataan työntekijöiden työturvallisuus.
- Asiakkaan kotona olevat, hoitajien työvälineinään käyttämät/tarvitsemat vialliset sähkölaitteet tulee korjauttaa. Kaikkien tarvittavien työvälineiden tulee olla käyttökunnossa ja turvallisuusseikat huomioitu.
- Asiakkaiden lemmikkieläinten hoito ja ulkoiluttaminen eivät sisälly kotihoidon tehtäviin. Koirat on pidettävä kiinni kytkettyinä kotihoidon henkilöstön käynnin aikana.